

Gyógyszerészet

A MAGYAR GYÓGYSZERÉSZETI TÁRSASÁG LAPJA

Főszerkesztő: DR. VÉGH ANIÁI

Szerkesztők: DR. BRANINER ANTAL, DR. LÁNG BÉLA felelős szerkesztő, DR. VÁRADI JÓZSEF és dr. VINCZE ZOITÁN

Technikai szerkesztő: LÁNG MIKLÓS

14. évfolyam

1970. augusztus

8. SZÁM

DR. NAGY JÁNOS

1919—1970

1970. július 14-én elhunyt Dr. Nagy János, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Biofizikai Intézetének adjunktusa, a Gyógyszerésztudományi Karon a matematika megbízott előadója, az Oktatásügy Kiváló Dolgozója, a „Kiváló Feltaláló” arany fokozata kitüntetés tulajdonosa, számos közéleti tisztség viselője. Halálával nem csak az egyetemi oktatást és kutatást érte súlyos veszteség, hanem az orvos- és gyógyszerész továbbképzést is, hiszen az elmúlt közel 20 évben neve összefonódott a radioaktív izotópok orvosi, farmakológiai alkalmazásával, az ezen területen folyó oktatással, továbbképzéssel. Rendkívül sokoldalú, fáradhatatlan oktatót, kutatót, szervezőt ragadott el alkotóereje teljében a kimeríthetetlen halál.

Nagy János 1919. május 4-én, Debrecenben született ötgyermekes paraszt családból. Elemi és középiskoláit is Debrecenben végezte és jeles érettségi után a Debreceni Egyetemre iratkozott be, ahol 1942-ben matematika-fizika szakos tanári oklevelet szerzett. Egyetemi tanárai között olyan neveket találunk, mint Gyulai Zoltán, Széll Kálmán, akik a fizikát, vagy Dávid Lajos, aki a matematikát adta elő. Már 1940-ben, felsőbbéves hallgatóként bekapcsolódott a Debreceni Tudományegyetem Orvostudományi Fizikai Intézetének oktató és kutatómunkájába mint díjtalan gyakorlatnok, és a Szalay Sándor professzor által vezetett intézetben ezt a munkát az egyetem befejezése után is folytatta. Közben — hogy megélhetését

biztosítsa — volt gimnáziumában óraadó tanári állást vállalt. Kétéves katonai szolgálat és két év hadifogság után az 1947/48-as tanévben Debrecenben, majd 1948—1951 között a Tiszaföldvári Gimnáziumban tanít. 1951. X. 15-én került a Budapesti Orvostudományi Egyetem Orvosi Fizikai Intézetébe, hol előbb tanársegéd, majd adjunktusként dolgozott haláláig. 1955-től, 14 éven keresztül a Gyógyszerésztudományi Karon a matematika megbízott előadója volt. Az Országos Atomenergia Bizottság, az Egészségügyi Minisztérium és az Orvostovábbképző Intézet megbízásából 22 izotóptanfolyamot szervezett és vezetett orvosok, gyógyszerészek, laboránsok részére. 1964-ben a Budapesti Orvostudományi Egyetemen orvosi-biológiai doktori címet szerzett. Disszertációja, amelynek címe: „A radiojód diagnosztikai alkalmazásaival kapcsolatos fizikai problémák”, mintegy ösz-

szefoglalója volt annak a hatalmas és úttörő munkának, amelyet Nagy János végzett a radioaktív indikátor módszereknek az egészségügy különböző területén való elterjesztésében.

Ezek a száraz életrajzi adatok nagyon keveset mondanak Nagy Jánosról a sokoldalú emberről, a fáradhatatlan szervezőről és kutatóról, a kiváló oktatóról. Akik ismerték — és ilyenek nagyon sokan vannak az ország minden táján — tudják, hogy sokoldalú egyéniségét egy mégoly hosszú megemlékezés sem tükrözheti hűen és méltóan. Korán félbeszakadt élete azonban példaképpül állít-

ható mindazok elé, akik maguk és embertársaik tudásának bővítésén munkálkodnak.

Mint fiatal tanár, a diákok segítségével, szinte a semmiből felszereli az újonnan létesített tiszaföldvári gimnázium fizika szertárát. Közben ifjúsági vezető tanár, majd igazgatóhelyettesé nevezik ki és tanácstaggá választják. Megszervezi és vezeti a dolgozók esti gimnáziumi oktatását. Szinte hihetetlen, hogy mindez három év alatt történt.

Amikor Tarján Imre professzor javaslatára a Budapesti Orvostudományi Egyetem Orvosi Fizikai Intézetébe került, ugyanilyen lendülettel kapcsolódott be a gyógyszerész- és orvostanhallgatók fizika oktatásába, majd a gyógyszerészi matematika programjának kidolgozásába. Már a kezdet kezdetén felismerte, hogy a gyógyszerészet, mint az orvosi-biológiai és a műszaki tudományok közötti határterület, speciális matematikai alapokat kíván. Előadásai, amelyeknek tematikáját állandóan bővítette, a matematikai szemlélet mellett megadták mindazt az alapot, amire a későbbi studiumokban, sőt az iparban is szükség van. Csak közvetlen munkatársai tudják, hogy milyen hatalmas munka fekszik az évről évre átdolgozott jegyzetekben, a hosszú évek gyakorlata alapján kialakított és már több mint 1400 feladatot tartalmazó példatárban. A sors különös kegyetlensége, hogy ennek a munkának a végső gyümölcse, a „Matematika orvosok, gyógyszerészek, biológusok részére” c. könyv már nem készülhetett el, betegsége és hirtelen halála megakadályozta befejezését.

Külön kell szólni Nagy János páratlan előadói képességéről, didaktikai érzékéről. Határterületen nehéz sikeres oktatónak lenni; a sikerhez a mély tárgyi ismereteken kívül sajátos rendszerező és kifejező készség, vonzó és szuggesztív egyéniség szükséges. Nagy János rendelkezett ezekkel a képességekkel, művésze volt az oktatás tudományának. Matematika, magfizika, radioaktív-méréstechnika vagy a jelzett gyógyszerekről szóló előadásai nemcsak az egyetemi hallgatók számára jelentettek élményt, hanem a gyógyszerész továbbképzés keretében az ország minden részén dolgozó gyógyszerészeknek, az orvosi, asszisztensi izotóptanfolyamok több mint félezer hallgatójának, vagy a mérnöktovábbképzés keretében az ipari gyógyszerészek számára tartott előadásai hallgatóinak is.

Részt vett a VI. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésében, a radioizotópos gyógyszerek vizsgálatáról és minőségi normáiról szóló rész megírásával ezen a területen is úttörő munkát végzett.

Eredményes tudományos munkásságát jelzi a

több mint 60 megjelent dolgozat; szerzője, ill. társszerzője 3 könyvnek, 7 egyetemi, ill. orvostovábbképző intézeti jegyzetnek. Elévülhetetlen érdemeiket szerzett a radioaktív indikátor módszereknek az orvosi diagnosztikában, a biológiai és gyógyszerkutatás területén való bevezetésében és elterjesztésében. Munkájával kapcsolatban több újítása született, ezek közül az élő szervezetben elosztott radioaktív izotóp feltérképezésére szolgáló automatikus berendezés — a scintigráf — szabadalmi oltalmat kapott, és jelenleg az ipari szorozatban gyártja. Az utóbbi években érdeklődése a biofarmacia és a farmakokinetika területén alkalmazott radioizotópos metodikák felé fordult. Az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyártóegyesülettel együttműködve olyan jól ismert gyógyszerek előzetes kivizsgálásában vett részt, mint a Halidor, Tardyl vagy a Sanegyrt és Moxa készítmények.

Sokoldalú érdeklődését és képességét jelzi még, hogy 10 éven keresztül volt a Biofizikai Intézet szakszervezeti bizalmi tagja; a Fizikai Szemlének hosszú éveken át szerkesztő bizottsági tagja és több mint 10 éven át dolgozott az OAB, majd az Egységügyi Minisztérium és a MTA Radiológiai és Orvosi Izotópalkalmazási Bizottságában, valamint Orvosegyetemi Izotóp Bizottság titkáráként.

Nagy János a nevelést élethivatásának tekintette. Sohasem hangzatos frázisokkal, hanem személyes példamutatással hatott környezetére, tanítványaira. Volt évfolyamfőnök, és hosszú éveken keresztül vezette a Biofizikai Intézetben folyó tudományos diákköri munkát. Pedagógiai aktivitása mélyszéles emberszeretettel párosult. Hallgatóit személyesen ismerte és sokat tett egyéni ügyesbajos dolgaik elintézésében is. Munkatársai egyúttal barátai is voltak, mindig vidám és korrekt egyénisége miatt mindenki szerette, akivel csak hosszabb vagy rövidebb ideig együtt dolgozott.

Gyermekeit is ilyen szellemben nevelte. A kórházi ágyon, már súlyos betegen mondta: azt szeretné, ha mindketten a pedagógusi pályát választanák, hogy hozzá hasonlóan szeressék és neveljék mások gyermekeit is.

Fájdalmas és nagyon nehéz búcsúzni ilyen tanártól, ilyen embertől, ilyen barátától!

Emlékét úgy őrizzük igazán, ha az ő szellemében folytatjuk azt a munkát, amelynek úttörője volt és amelyre életét áldozta. Végezetül álljon itt tanítványai búcsúszava: „Tanár Úr eltávozott közülünk, de színes egyénisége és a tudás, amelyet nekünk adott mindig velünk marad”!

Dr. Györfyi Sándor